

Wybrane wnioski z Raportu

Szanowni Państwo,

Doskonale wiemy, jak zapracowani bywają dziennikarze. Dlatego, chociaż uważamy, że Raport sam w sobie jest niesamowicie ciekawą lekturą, pozwoliliśmy sobie przygotować najważniejsze naszym zdaniem wnioski, których dostarcza każdy z rozdziałów. Być może przydadzą się Państwu, lub ułatwią pracę z publikacją.

Rozdział 1: Wstęp i nota metodologiczna

1. Metodologia: Badanie reprezentatywne (N=1502) zrealizowane w ramach międzynarodowej sieci EU Kids Online - to duża grupa docelowa, badanie realizowane cyklicznie. Międzynarodowy charakter i możliwości porównania za jakiś czas wybranych informacji nt. polskich dzieci na tle Europy.
2. Polska edycja jest częścią międzynarodowej sieci EU Kids Online działającej od prawie 20 lat. Badania obejmują już 17 krajów i prawie 25 tys. młodych ludzi.
3. W tegorocznej edycji twórcy skoncentrowali się na jakości użytkowania, a nie na czasie ekranowym, oraz na nowych technologiach, takich jak generatywna AI.
4. Etyka: Badanie z zachowaniem najwyższych standardów etycznych, z czynną zgodą rodziców i możliwością rezygnacji dziecka - transparentność procesu. No i trudne pytania np. dt. seksualności zadawane tylko najstarszym uczestnikom.
5. Raport ma służyć budowaniu mądrych polityk edukacyjnych, a nie podsycaniu moralnej paniki.

Rozdział 2: Aktywności młodych ludzi online

1. Dla 95% badanych smartfon to główne narzędzie do korzystania z internetu. To nie jest gadżet - to codzienność. Szokujące dla dorosłych jest to, że ok. 1/3 młodzieży korzysta z komputerów raz w miesiącu lub rzadziej. Dla nas to codzienność.
2. Kiepska higiena snu. 1/3 uczniów korzysta z urządzeń po położeniu się do łóżka, a co czwarty (25,1%) robi to w nocy.
3. Prawie 8 na 10 badanych używało narzędzi GenAI, ale głównie do celów edukacyjnych (pisanie tekstów, streszczanie), a nie do deepfejków.

4.

Rozdział 3: Samoocena umiejętności cyfrowych i wiedza o świecie online

1. Młodzież wysoko ocenia swoje umiejętności cyfrowe, ale...
2. ...Wiedza szwankuje: 62,9% badanych uzyskało 0-2 punkty w teście wiedzy o mechanizmach działania internetu (np. o personalizacji treści, algorytmach).
3. Młodzi czują się pewnie w komunikacji, ale mają niską samoocenę w kwestii tworzenia treści cyfrowych. Króluje konsumpcja, a nie kreacja. Rozwiewanie mitu "digital natives" - 64,4% ma bardzo niskie poczucie kompetencji w tworzeniu własnych treści cyfrowych.
4. Chłopcy częściej deklarują wyższe kompetencje techniczne, ale w rzeczywistości w testach wiedzy osiągają lepsze wyniki niż dziewczęta. Poziom rozumienia mechanizmów sieci rośnie z wiekiem, ale samo „dorastanie z telefonem” nie gwarantuje wysokiej wiedzy o świecie online.
5. Większość zna przycisk „blokuje”, ale tylko 11,6% zna i używa centrum pomocy lub infolinii.

Rozdział 4: Doświadczanie ryzyk online oraz korzystanie ze wsparcia i edukacji

1. Aż 74,4% młodych ludzi doświadczyło w ciągu roku czegoś w internecie, co wywołało u nich negatywne emocje.
2. Co szósty badany (16,1%) wydał zbyt dużo pieniędzy w grach lub aplikacjach - to częstszy problem niż kradzież tożsamości.
3. 9 na 10 respondentów widzi niechciane i niebezpieczne treści - nie szukając ich.
4. Presja idealnego ciała - 55,3% młodych ludzi widziało w sieci treści o tym, jak być bardzo szczupłym, a dla 27,1% jest to doświadczenie regularne.
5. Młodzi nie rozmawiają o swoich problemach. Wsparcia szukają u rówieśników (38,5%), ale co piąty (18,2%) nie rozmawia z nikim.
6. Dezinformacja coraz większym problemem, ponad 44% badanych potrzebuje wskazówek, jak odróżnić prawdziwe wiadomości od fałszywych - to jeden z najsilniejszych sygnałów potrzeby edukacji.

Rozdział 5: (Cyber)bullying i mowa nienawiści

1. Przypadki przemocy online (15,4%) są rzadsze niż te w świecie realnym (27,3%), ale często się ze sobą łączą.
2. 90% badanych widzi w sieci niebezpieczne treści nie szukając ich.
3. Sprawcami przemocy online są przede wszystkim koledzy ze szkoły (49,9%), a nie nieznajomi z internetu. W powszechnej narracji, internet pozwala na

anonimowość co jest źródłem wszelkich patologii online. Dane pokazują, że to nieprawdziwa teza.

4. Brak wsparcia - dzieci rzadko mówią o hejcie, bo boją się, że dorośli w reakcji... zabiorą im telefon.
5. 62,4% badanych widziało w internecie mowę nienawiści. Dla 30% z nich jest to doświadczenie częste (co najmniej raz w miesiącu). To jednocześnie wskazuje, na przesunięcie się granicy wrażliwości i to, że "lekka nienawiść" nie jest jeszcze dla młodzieży "mową nienawiści".
6. 35,7% młodych ludzi czuje zdenerwowanie po kontakcie z mową nienawiści.
7. Mowa nienawiści nie omija najmłodszych - 10-11-latkowie widują ją nawet częściej niż 12-14-latkowie.

Rozdział 6: Ryzyka związane z seksualnością

1. W grupie 15-16-latków co trzeci otrzymuje treści seksualne, podczas gdy w grupie 12-14-latków - co piąty.
2. Wysyłającymi treści seksualne są często nieznajomi (33,7%), ale też przyjaciele (18%) i znajomi ze szkoły (14,6%).
3. 17,9% młodych ludzi otrzymało niechcianą prośbę o udostępnienie swoich intymnych materiałów.
4. To dziewczęta częściej otrzymują niechciane prośby od nieznajomych.
5. Wyniki wskazują na potrzebę rozmowy o zgodzie, presji rówieśniczej i bezpieczeństwie w relacjach online już od 12. roku życia.

Rozdział 7: Nadużywanie internetu

1. Tylko 7,2% badanych wykazuje wysokie nasilenie objawów nadużywania internetu. To problem mniejszości. nadużywanie internetu wcale nie jest powszechne.
2. Młodszy uczniowie częściej odczuwają niepokój, gdy nie mają dostępu do internetu. To pokazuje, że kluczowa jest regulacja emocji, a nie sama ilość czasu.
3. Dla 60% młodzieży weekend oznacza wyraźne wydłużenie czasu spędzanego w sieci.
4. 1/3 badanych próbowała bezskutecznie ograniczyć czas spędzany w sieci, a 1/5 doświadcza z tego powodu konfliktów z rodziną.
5. 11% badanych zdarzyło się nie zjeść lub nie spać z powodu internetu. To już sygnał do poważniejszej interwencji.

Rozdział 8: Internet w domu

1. Rodzice stosują głównie strategie aktywne (rozmowa, wspólne korzystanie) i robią to częściej niż 5 lat temu.

2. Wraz z wiekiem dziecka rodzice rezygnują z kontroli. W grupie 14-16 lat wsparcie rodziców drastycznie spada, choć potrzeby nastolatków nie maleją.
3. Dziewczęta są bardziej wspierane. Chłopcy częściej niż dziewczęta deklarują, że nikt z nimi nie rozmawia o tym, co robią w internecie.
4. Coraz więcej rodziców używa technologii lokalizacyjnych (40,4%) - GPS to najpopularniejsze narzędzie kontroli. Taka kontrola drastycznie spada po 12. roku życia (często o połowę).
5. Sharenting jest realny: 11,5% młodych ludzi deklaruje, że rodzic opublikował o nich treści bez pytania o zgodę. To buduje ich cyfrowy ślad bez ich kontroli i pozwolenia.

Rozdział 9: Internet w szkole

1. Ponad 80% uczniów czuje się w szkole bezpiecznie, a dla 56,9% dostępny jest nauczyciel, do którego mogą się zwrócić. To dobre dane, pomogą podkreślić, jak ważna jest szkoła.
2. Z drugiej strony wraz z wiekiem uczniowie czują mniejszą więź ze szkołą i odczuwają mniejsze wsparcie ze strony nauczycieli.
3. Edukacja medialna nie działa tak, jak powinna. Nauczyciele podejmują działania profilaktyczne, ale rzadziej robią to w starszych klasach, gdzie jest to co najmniej równie potrzebne.

Rozdział 10: Internet w relacjach rówieśniczych

1. Ponad 70% badanych może liczyć na pomoc przyjaciół w trudnych sytuacjach.
2. Internet jest przestrzenią budowania relacji rówieśniczych. Wspólne aktywności online (gry, komunikatory) są ważną częścią życia społecznego młodych. Relacje online często uzupełniają relacje offline. Dla części młodych sieć jest bezpieczniejszą przestrzenią ekspresji.
3. Przyjaciele chętnie pomagają w rozwiązaniu problemu (np. znalezieniu czegoś), ale rzadko rozmawiają o bezpieczeństwie, wiarygodności informacji czy kontroli czasu.
4. Dziewczęta częściej niż chłopcy otrzymują wsparcie od przyjaciół w kwestiach bezpieczeństwa i pomocy emocjonalnej.
5. Ponad 30% badanych nigdy nie rozmawia z przyjaciółmi o tym, co ich niepokoi w internecie.
6. Niska częstotliwość rozmów o wiarygodności źródeł (39% nigdy) pokazuje ogromną lukę, którą musi wypełnić szkoła.

Rozdział 11: Dzieci wobec swoich praw w środowisku cyfrowym

1. Tylko 1/3 badanych uważa, że dobrze rozumie kwestie polityczne.
2. 40% młodzieży unika wiadomości, które ich denerwują - to mechanizm obronny, ale i ryzyko życia w bańce informacyjnej.
3. Ponad 70% nie zgadza się na śledzenie ich aktywności w celach reklamowych.
4. Młodzież wysoko ocenia wiedzę polityczną swoich rodziców.

Rozdział 12: Szczególni użytkownicy internetu

1. Dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi korzystają z internetu inaczej. Technologie mogą być dla nich narzędziem włączania społecznego. Jednocześnie mogą być bardziej narażone na ryzyka online. Edukacja cyfrowa powinna być dostosowana do ich potrzeb.
2. Młodzież ze SPE częściej szuka nowych znajomości, udostępnia informacje o sobie i jest bardziej narażona na przemoc online (21,8% vs. 13,5%).
3. Uczniowie ze SPE częściej (27,2%) doświadczają niepokojących sytuacji online co najmniej raz w tygodniu. Mają zatem większą ekspozycję na ryzyko, niż ich rówieśnicy.
4. Młodzi ze SPE paradoksalnie częściej czują się bezpieczniej w internecie niż w relacjach twarzą w twarz.
5. Uczniowie ze SPE częściej wykorzystują GenAI do rozmów o swoich obawach (21,0% vs. 14,7%) i do tworzenia treści. Dla dzieci z SPE internet i technologie asystujące są kluczowe dla włączenia społecznego.
6. Młodzież ze SPE wyraźnie częściej zgłasza problemy z samoregulacją czasu online, zaniedbywanie snu (59% vs. 74,6%) i konflikty rodzinne na tym tle.

Szanowni Państwo,

Chociaż wybraliśmy po kilka informacji z każdego z rozdziałów... To najchętniej po prostu porozmawiamy, o prezentowanych treściach. Jesteśmy do Państwa dyspozycji – zarówno, by rzucić dodatkowe światło na samo badanie, udzielić dodatkowego komentarza, czy wypowiedzieć się na konkretny temat. Dane kontaktowe znajdą Państwo w samej Informacji Prasowej.